

גוט שבת Gut Sábész

22. évfolyam 25. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 17:38 • כ"ד אדר תש"פ • 2020. 3. 20. • פרשת ויקהל-פקודי • Szombat kimenetele: 18:45

Operatív törzs a közösség egészségének védelmére

Március 12-én Magyarország Kormánya a koronavírus radikális terjedése miatt veszélyhelyzetet rendelt el hazánkban, ami az EMIH – Magyar Zsidó Szövetséget is arra készítette, hogy egy saját operatív törzset állítson fel. Az operatív törzs fő feladata, hogy a vírushelyzet alakulását folyamatosan nyomon követve tartsa a kapcsolatot a koronavírussal kapcsolatos intézkedéseket koordináló országos operatív törzssel, és a legfrissebb fejleményekkel, változásokkal, esetleges teendőkkal kapcsolatban naprakész tájékoztatást nyújtson a közösség tagjai számára.

Az operatív törzs további, kiemelten fontos feladata a kóser ételkészítés biztositása, illetve a közelgő Peszách ünnepére szükséges macesz és chámecmentes áruk beszerzése, hogy a vallási törvények szerint élő hittestvéreink ne nélkülözzenek hiányt ilyen téren sem. Az EMIH önkéntes orvosai segíté-

nek a gyógyszerellátás gördülékenységében is.

A Kormány rendeletei szerint először bezártak az egyetemek, majd az iskolák, illetve óvodák és bölcsődék is, a tanulók azóta távoktatásban részesülnek. Az EMIH fenntartásában működő Milton Friedman Egyetem, a Maimonidész Angol-Magyar Kéttannyelvű Gimnázium és a Bét Menáchem Gyermekekutatási Központ tanárai és diákjai – hála az Örökkévalónak – szinte teljesen zökkenőmentesen álltak át a digitális oktatásra, illetve tanulásra.

Amíg csak lehetőségünk van, addig zsinagógáinkban, mint rendesen, megtartjuk az Isteniszteleteket, azonban mérlegelve a helyzetet és hagyatkozva nagy tudású, bölcs külföldi rabbiakra, akik folyamatosan döntenek úgy, hogy az egészség és az élet védelméért átmenetileg bezárják az imaházakat, – ezáltal az EMIH néhány zsinagógájában is elmaradhatnak a rendes közös

imádkozások, ha a tér szűke miatt az emberek között a járványügyi szakemberek által javasolt kétméteres távolságtartás nem megoldható. A kialakult helyzetről telefonon érdeklődjön rabbijánál.

Azért, hogy a közösségi életmenny mindannyiunknak megmaradjon, az EMIH rabbijai folytatják a megszokott *siúrjaikat*, melyeket videóra vesznek és élőben közvetítenek a közösségi oldalukon, amiket aztán a későbbiekben is meg lehet tekinteni. Az online Tóra- és Talmudtanulások – a helyzetre való tekintettel – a Facebookon történnek majd, ahol előtte mindig közöljük a pontos időpontokat (<https://www.facebook.com/koves.slobo>).

Teljes szívvel hiszünk abban, hogy az Örökkévaló vigyázza minden lépésünket, ahogy abban is, hogy nekünk is mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a zsidó közösség minden tagjának biztonságáról gondoskodni tudjunk.

Cikkeink a szerda esti állapotot tükrözik.

Kóser ételkészítés-ellátás

Lehetőség nyílt napi kóser menüt rendelni az Óbudai Hitközségtől, illetve a koronavírus miatt kialakult helyzetre való tekintettel ugyanitt gyógyszerkiváltási igényeket is le lehet adni.

Az igényeket Erdős Juditnál lehet jelezni:

tel.: (06 30) 222-1439

vagy e-mail:

koshercatering@zsido.com

A Semes Kóser Pékség és a Kosher MeatUp étterem is vállal házhoz szállítást, melyekről bővebb felvilágosítás kapható: tel.: (06 70) 946-4921

vagy e-mail:

rendeles@koserpekseg.hu

Fagyasztott kóser húsról

www.koserhus.com

webshopon lehet rendelést leadni (ugyancsak házhoz szállítással).

A Dohány utcai Kóser Piac továbbra is a rendes nyitvatartási időben várja vásárlóit.

Dáf jomi Talmudtanulás Óbudán

Továbbra is minden hétköznapi reggel 7:30–8:30 között! A régi hagyományokat újjáélesztve hét évig tartó, a teljes Talmudot áttanulmányozó programot indított Köves Slomó, az óbudai zsinagóga rabbija, melybe bárkikor becsatlakozhat Ön is (jelenleg a <https://www.facebook.com/koves.slobo> oldalon).

A testi érintkezést minimalizáljuk, és nem gyűlünk össze tömegesen, mégis minden nap érezzük az összetartozásunkat, a közösség megtartó erejét!

Maradjunk kapcsolatban!

Hetiszakasz

Vájákhél-Pekudé

A *Vájákhél* (2Mózes 35-38:20.) szakasz, miután megismétli a szombat szentségének megőrzésére szóló utasítást, leírja, hogyan készült a Hajlék. A kapcsolatot a Hajlék építése és a szombat megőrzése között – nyilvánvaló: „az, hogy megparancsoltam nektek a Hajlék felállítását és az ezzel kapcsolatos munkálatokat, nem jelenti azt, hogy a munkálatok hatályon kívül helyezik a szombatot”. További háláchikus kapcsolat a szombat és a Hajlékkal kapcsolatos munkálatok között, hogy mindazt a 39 féle munkát, ami a Hajlék felépítéséhez és alkatrészeinek elkészítéséhez kellett – tilos szombaton

végezni. Itt fordul elő a szombati tűzgyújtás tilalma is.

A *Pekudé* (2Mózes 38:21-40:38.) szakasz a Hajlék építésének számadásával foglalkozik. Ennyi és ennyi arany, ezüst stb. jött be a gyűjtőakció során, amiből ennyit és ennyit fordítottak ilyen és ilyen célokra. Sokkal több nyersanyag jött be, mint amennyire szükség volt, a maradékot a Hajlék (Szentély) kincstárában helyezték el. A Hajlékot a mesteremberek darabokba készítették el, majd elhozták Mózeshez, aki összeszerelte a részeket és felállította a Hajlékot az egyiptomi kivonulás utáni második év első hónapjának elsején.

Zsidó híradó

Az új győri polgármester nem akar emléket állítani egy nyilasnak

Dr. Dézsi Csaba András, Győr új polgármestere leszedette a megyeszékhely korábbi vezetőit felsoroló emléktáblát a Városháza faláról, mert azon egy nyilas politikus neve is szerepelt.

A nemrég megválasztott győri polgármester interjú adott a *Szemlélek* nevű portálnak, ahol a beszélgetésben elárulta, hogy a feltételezéssel ellentétben nem a korábbi szocialista polgármester nevének eltüntetése vezérelte a márványtábla eltávolításában, hanem mert azon egy nyilas vezető neve is szerepelt.

„[...] egy Karsai nevű török szerepelt ezen a táblán, aki nyilas volt. Úgy gondolom, hogy akinek a regnálása idején embereket lőttek a Dunába Győrben, s akinek a tevékenysége hozzájárult, hogy a város lakosságának egy jelentős részét internálták, annak a nevét kulturált országban nem szabad márványtáblán megörökíteni. Rendkívül arcátlan dolognak tartom, hogy ez a tábla eddig a helyén maradt, már 20 éve is tiltakoztam ellene” – mondta Dézsi polgármester úr.

A szív bölcsessége

„És minden bölcsszívű közöttük jöjjön és készítse el mindazt, amit parancsolt az Örökkévaló.” (2Mózes 35:10.)

Fenti szavakkal Mózes szól a zsidó nép minden egyes tagjához, hogy járuljanak hozzá a Miskán építéséhez, mégpedig mindenki a saját egyéni tehetségének megfelelően.

Mózes feljebb felhívásával kapcsolatban azonban felmerül egy kérdés: vajon mit értett *bölcszívűek* alatt? A kifejezés eleve némi ellentmondást rejt magában, tekintve hogy a bölcsesség tulajdonságát elsősorban az elmével társítjuk, ezzel szemben mikor a szív dolgairól beszélünk, leginkább az érzelmeinkkel kapcsolatos élményeinkre asszociálunk.

Sokszor megesis, hogy egy máskülönben bölcs, és sokat tudó ember, a megszerzett tudását képtelen saját életében is, úgy mond éles körülmények között alkalmazni. Bármennyit tanulhatunk az adakozás fontosságáról, ha a tőlünk segítséget kérőnek azonban hátat fordítunk.

Ezzel ellentétes eset (és végtel) az, mikor az illetőt bár nagyon mélyről fakadó vallásosság fűti,

azt képtelen egészséges mederben tartani. Jó példa erre, mikor bizonyos eszmékért őszinte odaadással viselünk, ám ebbéli nagy lelkesedésünkben képtelenek vagyunk azt a mások számára is emészthető formában átadni. Ilyenkor bármennyire jó szándék is vezérel minket, azt a megfelelő csatornázás híján sosem leszünk képesek tettekre váltani.

Fentiek fényében a Mózes közvetítette isteni rendelkezés is új értelmet kap: minden egyes zsidónak fel kell építenie a saját személyes miskánját. Egy szentélyt, melynek építőköve az életünk során felhalmozott tudás és bölcsesség, habarcsa pedig az átélte élményekhez fűződő érzelmeink – hogy sose felejtünk el bölcsszívűek maradni.

A bölcsességünk abban segít, hogy érzelmeinket képesek legyünk konstruktív és kiegyensúlyozott módon navigálni, szívünk pedig abban, hogy ezt a bölcsességet és tudást újra és újra lángra lobbantsuk az élet gyakorlati dolgában jelenlévő jó és isteni iránt.

*Kovács Jichak rabbinövendék
cikke Shlomo Yaffe rabbi írása
nyomán.*

Rendelje házhoz: www.koserhus.com

Napi Talmud tanulás Óbudán

A lublini **Meir Spira rabbi** által 1923-ban indított kezdeményezés 7 év, napi egy órás tanulás mellett vezet végig a Babilóniai Talmud felbecsülhetetlen tudás-tengerén úgy, hogy a programban résztvevők minden nap egy teljes talmudi oldalt tanulnak végig.

Köves Slomó rabbi vezetésével először nyílik lehetőség magyar nyelven bekapcsolódni a *Dáf hájomi* 14. ciklusába.

Kezds: 2020. január 2.

Befejezés: 2027. június 7.

Érdeklődés: talmud@zsido.com **Jelentkezési lap:** zsido.com/talmud

Dáf jomi
דף יומי

Minden nap
a Facebookon:

<https://www.facebook.com/koves.slomo>

Ösztöndíj:

A rendszeres tanulással 72.000 Ft/hó kolel ösztöndíjra is érdemessé válhatnak a hallgatók

Minden hétköznap
reggel 7:30-8:30
vasárnap: 11:00

EMIH

Velem és a Rebbével történt

... hogy hászid otthonra leljenek nálunk és a példaképekké váljunk

Először 1969-ben találkoztam a Rebbével, amikor 14 éves voltam. Akkoriban egy kis lubavicsi iskolában tanultam Londonban, de az volt a vágyam, hogy egy igazi jesivába iratkozhassek be. A Rebbe engedélyét kértem ehhez, aki jóvá is hagyta, így hamarosan a Párizshoz közeli Brunoyban kezdtem meg a tanulmányaimat, majd a központi Chábád jesivába mentem New Yorkba, és ott is maradtam tíz évig.

1980-ben megkeresett Yitzchok Dovid Groner rabbi, az ausztráliai Chábád vezetője, és felajánlotta, hogy fiatal házasemberként csatlakozzam a Melbourne-ben működő kolélhez, ahol diplomásoknak működtetnek tanulócsoporthoz.

Nem voltam különösebben lelkes, de mivel személyesen kért meg, elgondolkodtam a dologon. Még két másik ajánlatot is kaptam, ezért a Rebbétől kértem tanácsot, hogy mitévő legyek. A levelemben felsoroltam mindhárom lehetőséget, az ausztráliai hagyva utoljára, és megkérdeztem a Rebbét, hogy melyiket fogadjam el. Két hét eltelt, de nem kaptam választ. Groner rabbi azonban türelmetlen volt és szeretne volna tudni, hogy mit döntöttem. Elmondtam neki, hogy a Rebbe válaszára várok.

Groner rabbi ekkor felvette a kapcsolatot a Rebbével, aki azt kérte, hogy írjam meg újra a kérdéseimet. Így is tettem, és még aznap megjött a válasz. A Rebbe áthúzta az első két opciót és aláírta az ausztrál ajánlatot.

Senkit sem ismertem Ausztráliában, ahogy a feleségem sem. Én Angliában nőttem fel, ő pedig Franciaországban. Különö-

sen a feleségem aggódott amiatt, hogy a világ másik oldalára kell költöznünk és ezt meg is említette a Rebbének, amikor áldásért mentünk hozzá. Azt mondta, hogy bárhol szívesen lesz a Rebbe küldöttje, de nagyon tart a magánytól.

A Rebbe választát sohasem fogjuk elfelejteni: „Azt az Istent fogja Ausztráliában találni, akit itt is, és Ő éppen olyan Ausztráliában is, mint itt”.

Más szóval, ha az Örökkévaló itt gondoskodik rólunk, akkor

Mendel Raskin rabbi 1986 óta vezeti Bentleigh lubavicsi közösségét. Az interjú 2016 júniusában készült.

ott is fog. Ez megnyugtatta a feleségemet. Éppen azt a bátorítást kaptuk, amire olyan nagy szüksége volt neki is és nekem is. Még egy igen fontos dolgot mondott akkor a Rebbe nekünk. Megemlítette, hogy mindketten orosz eredetű családból származunk, és Ausztráliában is nagyon sok orosz zsidó él. Az lesz a feladatunk, hogy hászid otthonra leljenek nálunk, és a példaképeiké váljunk. Mivel azonos hátterünk van, megtaláljuk velük a hangot és inspirációt nyerhetünk tőlünk.

Ez így is történt. Leginkább

az orosz eredetű zsidók érezték magunkat otthonosan nálunk. 1986-ban, amikor már hat éve Ausztráliában éltünk, a Rebbe kampányt indított, hogy felpozsítse a Chábád központok életét világszerte. Elrendelte, hogy új programok induljanak a gyermekek és az idősek számára, és tórtanulásra, valamint imádkozásra alkalmas központok nyílnak mindenütt, ahol zsidók élnek. A Rebbe hanuka végén beszélt erről, és elvárta, hogy beszámolókat és fotókat küldjünk

roljunk egy házat vagy egy üzlethelyiséget? Végül úgy döntöttünk, hogy egy kétszobás lakást veszünk, bár arról fogalmunk sem volt, hogy pontosan mit fogunk kezdeni vele.

Örömet akartunk okozni a Rebbének, így rohamtempóban intéztük az ügyet és tétét 10. előtt elküldtük neki a fotót az újonnan vásárolt ingatlanról. A Rebbe válaszában egy száz dollárról szóló csekket és az áldását küldte el. A Rebbe kérésére egy könyvben adták ki az akció eredményét, és büszkén láttuk, hogy a mi fotónk is szerepel benne.

Ez volt az első Chábád-központ Ausztráliában, amely olyan helyen kezdte meg működését, ahol korábban még semmilyen zsidó intézmény sem volt. Amikor megvettük az épületet, azt hittük, hogy túlvállaltuk magunkat, de hamarosan olyan népszerű lett a központ, hogy egy nagyobb ingatlan után kellett néznünk. Ráadásul mintaként is szolgáltunk mások számára, és a nyomunkban számtalan új Chábád-központ hoztak létre. A Rebbe biztatásának köszönhetően a semmiből hamarosan több tucat Chábád-központ nyílt meg szerte Ausztráliában az elmúlt harminc évben.

Mendel Raskin rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el: www.youtube.com/alubavicsirebbe

A Chábád zsinagógák bezárása

Kedves Barátaim!

Mindenki tudja, hogy a koronavírus ellen csak egy dolgot lehet tenni: elkülöníteni a fertőzötteket, hogy ne adják tovább a betegséget. Úgy lehet megállítani a fertőzés terjedését, ha nem megyünk emberek közé.

Sajnos New Yorkból és Izraelből nyugtalanító hírek érkeznek arról, hogy a vírus nagy tempóban terjed a zsidó közösségekben belül.

Lézer fiam pénteken érkezett Budapestre az Egyesült Államokból, és sajnos vasárnap belázaso-

dott. Lakásunk egy elszigetelt részében különítettük el (*közben hál' Istennek már teljesen meggyógyult!*), és azóta mi magunk is karanténba vonultunk (*mi is jól vagyunk!*).

E miatt a rendkívüli helyzet miatt úgy döntöttem, hogy a Vasvári zsinagóga átmenetileg bezárja kapuit. Ezenkívül a Károly körüti Keren Or zsinagóga, a Zsilip és a Budavári zsinagóga szintén zárva lesznek.

Mindazokat, akik Lézer fiammal találkoztak a zsinagógában

vagy bárhol másutt, arra kérem, vonuljanak kényelmes önkéntes karanténba a környezetük védelmében.

Az elkülönülés mellett valójában van még egy eszközünk a koronavírus ellen: Természetesen ezt meg kell tennünk ezután is, amikor a zsinagóga zárva lesz.

„Biztonságos minjente” lehet szervezni nyitott helyeken pl. nagy udvarokban nem több, mint tíz ember jelenlétében, minden két ember között megtartva a kétmé-

teres távolságot, ahogy az a lenti képen is látszik, melyen *Mincha* és *Mááriv* imát mondunk *minjente*, de biztonságos távolságból. Épületben, még ha elegendő tér is van, semmiképpen ne gyűljünk össze, még közösségi ima céljából sem.

Az idősebb korosztálynak, valamint a betegeknek és legyengült immunrendszerűeknek javasoljuk, hogy mindenképpen maradjanak otthon. Mindenkinek sok egészséget kívánva:

Oberlander Báruch

Kóser konyha

Hamburger

húsos, tojás- és gluténmentes

Napjainkban, amikor már és még nem áll a jeruzsálemi Szentély, a vörös tehén parancsolatát sem tudjuk betartani. A témához kapcsolódva viszont marhahúsból készült hamburgert ajánlunk:

Megdarálunk igény szerinti mennyiségű kissé zsíros marhahúst, például nyakat vagy oldalast.

Egy nagy fej hagymát nagy apróra felkockázunk, 3-4 gerezd fokhagymát átörünk.

Mindkettőt a húshoz adjuk, majd ízlés szerint durvára őrölt feketeborssal, sóval, őrölt kurkumával és őrölt korianderrel fűszerezünk.

A masszát alaposan összedolgozzuk, és tenyéryn, lapos hús pogácsákat formázunk belőlük.

Letakarva hűtőszekrényben pihentetjük, majd parázs fölött, forró grillrácsra téve mindkét oldalán jól átsütjük.

Ki számít be a minjentebe?

A *Sulchán áruch* (OC 55:13.) azt mondja a közösségi imáról, hogy a *minjente* alakító 10 ember az előimádkozóval együtt egy helyiségben legyen. Abban az esetben, ha valaki a zsinagógán kívül van, de egy ablakon keresztül látják őt, még akkor is, ha több emelet magasság van köztük, „de ő mutatja az arcát”, vagyis lehet látni legalább az arcát (nem kell az egész embert [*Áruch hásulchán* uo. 20.]), akkor bele lehet számítani a tízbe (SÁ uo. 14.).

Ennek a háláchának az alapja az a szefárd szokás, hogy az előimádkozó a zsinagóga közepén, a *bimán* áll – ami általában egy kerítéssel körbekerített emelvény. A kerítés oka, hogy így külön szobának számít a *bimá*, ami lehetővé teszi, hogy Tóraolvasás idején – amit amúgy állva kéne végighallgatnia mindenkinek – ülve lehessen maradni (SÁ JD 242:18. Rómá). Így az előimádkozó másik szobában van, hogy lehet beszámítani a *minjente*be? A RásBÁ (responsum 1. kötet 96. fejezet) két választ ad erre: egyrészt, mivel az egész emelvény a zsinagógát szolgálja, a zsinagóga részének számít az is, aki ebben az elkerített „szobában” áll. A másik válasz, hogy látják egymást, ezért beleszámít. A két vá-

Kérdezd a rabbist!

Szabadtéri minjente a karantén idején

lasz közötti különbségből fontos különbség adódik arra az esetre, ha az előimádkozó az utcán áll – az első válasz szerint nem számít a *minjente* részének, a második értelmezés szerint viszont beszámít.

Az *Áruch hásulchan* véleménye szerint (uo.), aki az utcán áll, beszámít a *minjente*be, aki egy másik, elkülönített helyiségben van, az pedig nem – mivel az utca összekapcsolódhat a zsinagógával, a másik szoba pedig nem. Az utcáról legfeljebb egy embert lehet beszámítani (uo.). A *Misna brurá* (uo. 48.) szerint még egy másik helyiségből is beszámít, ha látják egymást.

Általánosan elfogadott (SÁ uo. 20.), hogy ha megvan már a *minjente*, akkor mindenki csatlakozhat hozzá, aki hallja őket, akár több házzal arrébról is, úgy, hogy már nem látják őt. A közösségi imádkozás részének számít mindaddig, ameddig élőben hallja őket.

További vita van arról, hogy mi a helyzet, ha egy rácson keresztül látják, és nem látható a teljes arca, csak részletei (*Káf háchájim* uo. 76.; *Dáát Torá* uo.).

Minjente szabad téren

Nem feltétel, hogy közel álljanak egymáshoz a *minjente* tagjai, csak az, hogy lássák egymást (Minchát Jichák responsum 2. kötet 54. fejezet). Például egy nyolctagú család kiment a temetőbe és *kádist* akartak mondani. A temető távolabbi részében két zsidó dolgozott, de nem tudták abba hagyni a munkát. Mivel látták és hallották a *kádist* mondókat, a *minjente* részének számítottak, ha azonban nem látták és/vagy nem hallották volna őket, akkor nem lehetett volna őket beszámítani (*Chásuké chemed*, Szukká 338. oldal).

Ezek alapján karantén idején biztonságosan létre lehet hozni *minjente* például egy társasház gangján és udvarán, még akkor is, ha a karanténban levő zárt ablak mögött látható csak, mivel ilyen vészhelyzetben lehet a megengedőbb véleményre hagyatkozni (lásd még *Tchumin* 27. kötet 185–192. oldal).

Kíváncsi, hogy mindannyian legyünk egészségesek és mielőbb érjen véget a járvány!

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch** rabbi
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: **Cseh Viktor, Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia**
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

